

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัย
ขอสรุปผลการวิจัย ตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ย ได้แก่
ด้านงานบริหารทั่วไป ด้านบุคคล ด้านวิชาการ และด้านงบประมาณ

1.1 ด้านวิชาการ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ร่วมกับ
โรงเรียนในการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น สนับสนุนให้ครู
ได้พัฒนากระบวนการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สนับสนุนให้สถานศึกษาเปิด
โอกาสให้นักเรียนเข้าเรียนอย่างทั่วถึงในเขตพื้นที่บริการ ให้ความร่วมมือในการส่งเสริม
สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้เป็นแหล่งวิทยาการเรียนรู้ของชุมชน และสนับสนุน
และให้ความร่วมมือกับครูในการผลิตสื่อ พัฒนาสื่อ และนวัตกรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพของ
นักเรียน

1.2 ด้านงบประมาณ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ร่วมมือ
กับสถานศึกษาในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อจัดสรรงบประมาณ ร่วมตรวจสอบ

การจัดทำรายงานผลการใช้เงินของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชนอย่างเปิดเผย สถานศึกษาจัดให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมจัดทำแผนกลยุทธ์แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปี และร่วมตรวจสอบเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณของ สถานศึกษาเป็นไปตามประเภทและรายการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ

1.3 ด้านบุคคล โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สถานศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาครูให้สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาตนเอง ร่วมวางแผนอัตรา กำลังคน และบุคลากรในสถานศึกษาให้เหมาะสมเพียงพอต่อนักเรียนร่วมมือกับสถานศึกษา เพื่อการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครู และร่วมมือกับสถานศึกษาจัด บุคลากรให้ปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ร่วมมือกับสถานศึกษาพิจารณา ความคิดความชอบของบุคลากร เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพของงาน และร่วมมือกับ สถานศึกษาจัดทำฐานข้อมูล เพื่อจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรภายในสถานศึกษาและ

1.4 ด้านงานบริหารทั่วไป โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สนับสนุนให้ครูนำเทคโนโลยี และระบบคอมพิวเตอร์มาใช้พัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน ประสาน และขอความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชน ในการเผยแพร่และ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียน และร่วมมือกับสถานศึกษาในการสนับสนุนงานด้าน วิชาการงบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป ให้มีความสะดวก และคล่องตัว

2. คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วม ในการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

3.1 ด้านวิชาการ สถานศึกษาควรส่งเสริมและจัดหาสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานวิชาการอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นความร่วมมือจาก บุคคลต่าง ๆ ในพื้นที่

3.2 ด้านงบประมาณ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคคลต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วม ในการพิจารณากำหนดแผนการใช้งบประมาณ การตรวจสอบการใช้งานให้เกิดประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับ

3.3 ด้านบุคคล สถานศึกษาควรส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมพิจารณาหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหา บรรจุ แต่งตั้งบุคคลเพื่อปฏิบัติงานในตำแหน่งอัตรากำลังหรืออัตรากำลังชั่วคราวของสถานศึกษาอย่างเป็นธรรม และ โปร่งใส

3.4 ด้านงานบริหารทั่วไป ส่วนใหญ่มีเห็นว่าสถานศึกษาควรพิจารณา รับฟังความคิดเห็น และยอมรับการปรับปรุงระบบการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากหน่วยงาน องค์กร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องทุกรูปแบบเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ข้อเสนอแนะ แนวทางในการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ได้เสนอแนะว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมงานวิชาการที่หลากหลายส่งเสริมความร่วมมือจากสถานศึกษา และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ด้านการบริหารงบประมาณ สถานศึกษาควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนการใช้งบประมาณประจำปี เพื่อการใช้งบประมาณสำหรับโครงการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม และในการดำเนินงานจะต้องให้สอดคล้องกับการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีที่มีประสิทธิภาพ ด้านการบริหารงานบุคคล สถานศึกษาควรมีการจัดฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรให้มีความเข้าใจ และความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของความเป็นครูตามวินัย ส่งเสริมการรักษาวินัยอย่างเคร่งครัด การชี้ระเบียบที่สำคัญหากฝ่าฝืนต้องดำเนินการออกจากราชการ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวสถานศึกษามุ่งหวังให้บุคลากรซึ่งเป็นครู ได้เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคมสืบไป และการบริหารทั่วไปนั้นชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษา ควรสร้างความสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้น ในการกำหนดนโยบายการบริหารงานด้านต่างๆ ในโรงเรียนให้ได้รับการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ มีมาตรฐานและเป็นแบบอย่างที่ดี ตลอดจนองค์กรอื่นได้อย่างภาคภูมิใจ

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนั้นเนื่องจากประธานคณะกรรมการฯ ผู้อำนวยการ และตัวแทนครูมีความตระหนักและเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน และมีการเข้าร่วมในการบริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ ซึ่งตั้งแต่ที่ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พุทธศักราช 2540 และมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติการศึกษา ซึ่งถือเป็นนโยบายการปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญมาก ที่กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องได้นำมาปฏิบัติกันอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ส่งผลให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกแห่งมีการบริหารงานในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงศึกษาธิการมีเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโดยเปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา และสถาบันอื่น ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง และเกิดความเสมอภาค มีการกระจายอำนาจให้สถานศึกษามีอิสระมีความคล่องตัวในการบริหารจัดการตนเอง สามารถวางแผนการบริหารจัดการสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกิจการต่าง ๆ ของสถานศึกษาในรูปแบบที่เรียกว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ทั้งทางด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ส่งผลต่อการบริหารงานในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของมานิต โตเผือก (2549 : 93) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก พินิจ พรหมณ์แก้ว (2550 : 79) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของชุมชนในโรงเรียนเทศบาล 7 บ้านหนองตาพุด เทศบาลเมืองชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รจนา เตชะศรี (2550 : 87-88) ได้ศึกษา ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายหนองหว้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ณัฐพงษ์ กิติทรัพย์

กาญจนา (2551 : 60-62) ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก พาพิพย์ ชมคำ (2551 : 103-105) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผิยน วงศ์ทองดี (2553 : 78) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัด การศึกษา โรงเรียนวัดลาดศรัทธาราม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 128) สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก

1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียน ขนาดเล็กของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากทางสถานศึกษา แต่ละแห่งได้จัดให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และได้มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนได้รับทราบผลการจัดการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ ชุมชนจะได้สังเกตเห็นประโยชน์และความจำเป็นของการศึกษา สถานศึกษาจึงเชิญชุมชนเข้ามา มี ส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานวิชาการต่าง ๆ โดยเข้าร่วมประชุมในระดับที่น่าพอใจ และ สถานศึกษาได้ใช้โอกาสนี้นำเสนอและขอมติในการดำเนินกิจกรรมทางวิชาการต่างๆ ซึ่งผู้มี ส่วนร่วมในชุมชนต่างๆ ก็อนุญาตและร่วมปลูกฝังให้นักเรียนมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ใฝ่รู้ และเห็น ความสำคัญของการศึกษา โดยให้ข้อเสนอแนะ ช่วยเหลือในการจัดเวลาพฤติกรรมนักเรียน ติดตามผลการเรียนของบุตรหลานเพื่อให้บุตรหลานใส่ใจในการศึกษามากยิ่งขึ้น ส่วนการมี ส่วนร่วมในการจัดซื้อ จัดจ้าง ควบคุม บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ และการมีส่วนร่วมในการ ระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากชุมชน ส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย จึง ไม่มีความรู้เรื่องการบริหารเกี่ยวกับพัสดุ และสื่อการเรียนการ สอนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา นอกจากนี้ชุมชนในแต่ละครอบครัวมีจำนวนบุตรหลาน มาก เวลาส่วนใหญ่จึงสูญเสียไปกับการประกอบอาชีพทางการเกษตร ซึ่งต้องดูแลเอาใจใส่อย่าง สม่าเสมอ ตลอดจนธรรมชาติของชุมชนที่ไม่ค่อยกล้าแสดงออกเป็นพื้นฐาน ชุมชนจึงใช้เวลา ในการประกอบอาชีพมากกว่าที่จะมีส่วนร่วมในการสรรหาทรัพยากรและสื่อการเรียนรู้อของ โรงเรียนซึ่งภาระเหล่านี้จะเป็นหน้าที่ของครูอาจารย์ที่มีความเข้าใจในการบริหารงานด้านนี้อยู่ แล้ว ซึ่งชุมชนเห็นว่าโรงเรียนได้ดำเนินการจัดการศึกษามาดีแล้ว เพียงแต่ มีข้อเสนอแนะใน

บางโอกาสเท่านั้น ส่วนลักษณะของการมีส่วนร่วมชุมชนต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนา
 หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปรากฏว่าชุมชนต้องการมีส่วนร่วมในการรับฟัง ร่วมคิด ร่วม
 ประชุมนำปัญหา และความต้องการของชุมชนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรร่วมจัดกลุ่มการ
 เรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ร่วมจัดทำแผนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
 ร่วมหาทุน และสนับสนุนนักเรียนให้เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร ร่วมรับรู้ในการดำเนิน
 กิจกรรมต่าง ๆ ร่วมทำกิจกรรมและร่วมรับผลที่เกิดขึ้นในการดำเนินการร่วมสนับสนุน
 งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ให้แก่กิจกรรม ร่วมติดตามตรวจสอบการจัดกิจกรรม รับรู้รับทราบ
 ร่วมคิดร่วมทำกิจกรรมร่วมกับโรงเรียนและชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหของชุมชน
 แก่โรงเรียน ร่วมตรวจสอบติดตามประเมินผล การประชาสัมพันธ์ชื่อเสียงแก่โรงเรียน
 นอกจากนี้ยังพบว่า ปัญหาของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในชุมชนคือ ผู้ปกครองไม่มีความรู้
 ความเข้าใจ ไม่ทราบเรื่องต่าง ๆ ผู้ปกครองไม่มีความพร้อมหรือมีภาระมาก สถานที่ของ
 โรงเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อกิจกรรมกีฬา โรงเรียนมีความสัมพันธ์กับชุมชนน้อย และชุมชน
 ไม่เห็นความสำคัญของโรงเรียน รวมทั้งขาดความร่วมมือระหว่างองค์กร ดังนั้น โรงเรียน
 ควรเปิด โอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนมากขึ้น และแจ้งข้อมูล
 ข่าวสาร การดำเนินงานของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอให้ผู้ปกครองในชุมชนได้รับทราบ
 เพื่อประสานงานความร่วมมือกันในการพัฒนาสถานศึกษามากยิ่งขึ้นสอดคล้องกับการศึกษา
 ของประคิษฐ์ สีดาพล (2552 : 100) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของ
 โรงเรียนบ้านโคกสะอาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า
 ด้านการบริหารวิชาการ ชุมชนมีความต้องการให้มีการร่วมจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้น
 พื้นฐาน การจัดเวลาเรียน การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น การร่วม
 จัดทำมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน ตลอดจนการจัดหาสื่อการเรียนรู มาנית โดเผือก (2549 :
 93) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการ
 สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า
 สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านวิชาการ
 อยู่ในระดับมาก สุวาท จอมทอง (2551 : 136 – 137) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วน
 ร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนที่เปิดสอน
 ช่วงชั้นที่ 1 – 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า
 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาด้านบริหารวิชาการ
 อยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สถานศึกษา จัดทำแผนการติดตาม ตรวจสอบการใช้เงินงบประมาณให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้ชุมชนและผู้มีส่วนร่วมต่าง ๆ ร่วมเป็น คณะกรรมการเพื่อจะมีส่วนร่วมเข้าประชุมเพื่อรับทราบการรายงานผลการใช้งบประมาณของ โรงเรียน การมีส่วนร่วมแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อรับผิดชอบด้านงบประมาณ การช่วยเหลือ ระดมทุนในรูปแบบต่างๆ เช่น ฝ่าป่าการศึกษา เพื่อพัฒนาโรงเรียน และสมทบทุนในการซื้อ อุปกรณ์การเรียน ซึ่งในการเข้าร่วมประชุมตามวาระต่าง ๆ ทำให้ได้รับทราบการรายงานผลการ ใช้งบประมาณของโรงเรียนในทุกภาคเรียนและทุกปีการศึกษา นอกจากนี้ชุมชนยังช่วยเหลือใน รูปกำลังเงินในกรณีที่มีฐานะที่จะช่วยเหลือได้ ในขณะเดียวกันก็ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษา โดยร่วมรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการซื้ออุปกรณ์การเรียน ในส่วนที่โรงเรียนไม่ สามารถช่วยเหลือได้ทุกคน ซึ่งชุมชนมีแนวคิดสอดคล้องกับทางโรงเรียนว่า การพัฒนา โรงเรียนในทุกด้านนั้น เป็นที่มาของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของบุตรหลานของตนด้วย อันเป็นความต้องการสูงสุดของชุมชน โดยอาศัยบุคลากรครูในโรงเรียน ชุมชนจึงพยายามที่จะ รับทราบผลการใช้งบประมาณของโรงเรียนอย่างใกล้ชิดสอดคล้องกับการศึกษาของ ประดิษฐ์ สีดาพล (2552 : 100) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนบ้าน โลกสะอาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารงบประมาณ ชุมชนมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งงบประมาณ การ ควบคุม กำกับการบริหารงบประมาณ การติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ การสนับสนุน ทุนการศึกษา และการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน มานิต โตเผือก (2549 : 93) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน เมื่อจำแนกตามงานของสถานศึกษา ด้านงบประมาณ อยู่ในระดับมาก พาทิพย์ ชมคำ (2551 : 103-105) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กของคณะกรรมการ สถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยการมีส่วน

ร่วมดำเนินงานงบประมาณมีค่าเฉลี่ยสูงสุด สุวาท จอมทอง (2551 : 136 – 137) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1 – 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ด้านบริหารงบประมาณอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ขนาดเล็กของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ สถานศึกษา ส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ โดยยึดระเบียบวินัยและการรักษาวินัยตามมาตรฐานวิชาชีพ เนื่องจากเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะในภาวะปัจจุบันจะเห็นว่าการบริหารจัดการการศึกษานั้นจำเป็นต้องอาศัยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ เข้ามาร่วมในการดำเนินงานเพื่อให้ เกิดประสิทธิภาพ และการยอมรับจากชุมชนทุกภาคส่วน การส่งเสริมให้บุคลากรเข้าใจและ ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเองจะช่วยให้บุคลากรสามารถทำงานร่วมกับบุคคลต่าง ๆ ได้ เนื่องจากชุมชนต่างๆ ย่อมมีความคาดหวังว่า คณะผู้บริหารและครู ซึ่งเป็นบุคลากรในโรงเรียน เป็นผู้ที่ จะให้การอบรมสั่งสอน หรือพัฒนาศักยภาพของบุตรหลานของตนให้เต็มตามศักยภาพ ซึ่งทางโรงเรียน ได้ตระหนักและรู้สึกภาคภูมิใจในความเชื่อมั่นของชุมชนมาโดยตลอด จึงมีการ ประชุมชี้แจง และสร้างแนวปฏิบัติให้กับบุคลากรในโรงเรียน ทั้งในงานสอนในโรงเรียน ตลอดจนงานการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนในวาระต่าง ๆ พร้อมกันนี้ทางโรงเรียนก็ได้เปิดโอกาสให้ ชุมชนช่วยเหลือการปฏิบัติงานของครู ในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นความช่วยเหลือประสาน ความสัมพันธ์ ติดต่oprะสานงานกับ ครูประจำชั้น ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจครู การมี ส่วนร่วมในการพัฒนาครู ส่งเสริมความก้าวหน้า พัฒนาวิทยฐานะ และการมีส่วนร่วมในงาน หัวหน้าระดับชั้นและครูที่ปรึกษา การช่วยเหลือบุตรหลานในการเตรียมอุปกรณ์การเรียน การแก้ไขปัญหาด้านการเรียนต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการศึกษาของ ประดิษฐ์ สีดาพล (2552 : 100) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนบ้าน โคกสะอาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุรขี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการ บริหารงานบุคคล ชุมชนต้องการโอกาสการเข้าร่วมชุมชน การเสนอแนะในการปฏิบัติงาน ของครู การจัดครูเข้าสอนตามวิชาเอก การพัฒนาครูตลอดจนการร่วมมือสนับสนุนช่วยเหลือครู ในการจัดทำข้อมูลนักเรียน สุวาท จอมทอง (2551 : 136 – 137) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษา การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนที่

เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1 – 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สถานศึกษาจัดระบบให้บริการสาธารณะแก่ชุมชน และหน่วยงานที่ร้องขอเพื่อการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและโรงเรียนให้มีเสถียรภาพเกิดการเกื้อกูลช่วยเหลือในกิจกรรมที่จำเป็น ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาต่าง ๆ ในปัจจุบันจะเน้นส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานที่เกิดประโยชน์ทั้งสองฝ่าย โดยชุมชนจะมีส่วนร่วมในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมทางเกี่ยวกับประเพณีท้องถิ่น งานประเพณีแห่เทียนพรรษา งานประเพณีแข่งขันเรือยาว และงานวันแม่ เป็นต้น โดยมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป นอกจากนี้ยังได้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์งานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโรงเรียน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในลักษณะของการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อหอกระจายข่าวหมู่บ้าน การแจกแผ่นพับ และจัดทำวีดิทัศน์นำเสนอผลงานของนักเรียนในวาระต่างๆ นอกจากนี้โรงเรียนได้มีการสื่อสารระหว่างผู้ปกครองนักเรียนกับครูที่ปรึกษาเพื่อรับทราบเกี่ยวกับปัญหาของนักเรียนในด้านพฤติกรรมต่างๆ สอดคล้องกับการศึกษาของกิตติศักดิ์ เทียงมน (2553 : 90) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3 พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3 การปฏิบัติมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป และประยูทธ ปันทนา (2548 : 72) ได้ศึกษาความต้องการของชุมชนในการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชน บ้านแม่สี อำเภอลำปาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับสูงมานิต โดเผือก (2549 : 93) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก พิณิจ พราหมณ์แก้ว (2550 : 79) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของชุมชนในโรงเรียนเทศบาล 7 บ้านหนองตาพุด เทศบาลเมืองชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขั้นพื้นฐานของชุมชนในโรงเรียนเทศบาล 7 บ้านหนองตาพุด เทศบาลเมืองชะอำ ใน

ภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมมากที่สุดอันดับที่ 1 คือ ด้านการบริหารทั่วไป ณัฐพงษ์ กิติทรัพย์กาญจนา (2551 : 60-62) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหาร สถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระยอง เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามคะแนนเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป สุวาท จอมทอง (2551 : 136 – 137) ได้ทำการ วิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1 – 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหาร สถานศึกษาด้านบริหารทั่วไปอยู่ในระดับมากที่สุด

2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย ผู้อำนวยการสถานศึกษา และตัวแทนครู มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้อำนวยการสถานศึกษา และตัวแทนครู เป็นผู้ปฏิบัติ หน้าที่อยู่ในสถานศึกษาและมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยตรงจึงเห็น ความสำคัญของบทบาท การมีส่วนร่วม และเห็นความจำเป็นจะต้องปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อความเจริญก้าวหน้าของสถานที่ตนปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งในการดำเนินงาน บริหารจัดการการศึกษาของสถานศึกษาปัจจุบันจะประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูต่างมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่ แตกต่างกัน มีความหลากหลาย ทำให้ในการดำเนินงานขาดการประสานงานร่วมกัน ทำให้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบางประเด็นยังไม่สอดคล้องกันทำให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการการศึกษาในสถานศึกษาแตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ มานิต โดเผือก (2549 : 93) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตามฐานะของคณะกรรมการสถานศึกษา

ชุชาติ บุญชู (2554 : 78 – 79) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี โชนใต้ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า มีการดำเนินงานบริหารจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ อุทัย นกเผือก (2554 : 89 – 94) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มโรงเรียน กาญจนนาภิเษกวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มโรงเรียนกาญจนนาภิเษกวิทยาลัย โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้อำนวยการสถานศึกษา และตัวแทนครูมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก แตกต่างกับประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจเนื่องมาจากในการบริหารงานในสถานศึกษานั้นผู้บริหารและตัวแทนครูเป็นผู้นำนโยบายและแนวทางการปฏิบัติต่าง ๆ ไปใช้ทำให้มีโอกาสได้รับทราบปัญหา และหาแนวทางแก้ไขปัญหามากกว่าประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบให้คำแนะนำ นอกจากนี้ผู้อำนวยการสถานศึกษา และตัวแทนครูมีโอกาสได้ร่วมกันประสานงานกันโดยตลอดจึงทำให้มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กมากกว่าประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. จากการศึกษาข้อเสนอแนะโดยการสัมภาษณ์แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 นั้น ได้ข้อเสนอแนะว่าสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมงานวิชาการที่หลากหลายส่งเสริมความร่วมมือจากสถานศึกษาหน่วยงานต่างๆ อย่างเหมาะสม ควรมีการจัดฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรได้ให้มีความเข้าใจและตระหนักในบทบาทหน้าที่ของความเป็นครูตามวินัยอย่างเคร่งครัด ขณะเดียวกันการบริหารทั่วไปนั้นชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษา ควรสร้างความสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้น ในการกำหนดนโยบายการบริหารงานด้านต่างๆ ในโรงเรียนให้ได้รับการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ มีมาตรฐานและเป็นแบบอย่างที่ดี ตลอดจนองค์กรอื่นได้อย่างภาคภูมิใจ ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เนื่องจากการบริหารสถานศึกษาปัจจุบันจะต้องให้ความสำคัญกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ เข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนการบริหารงาน ส่งเสริมด้านการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นต่อการศึกษา ร่วมคิดวางแผนตัดสินใจเพื่อช่วยส่งเสริมการพัฒนาการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ

ผดุง พษ์มประโคน (2550 : 81) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของชุมชน ในหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย-กัมพูชา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 พบว่า ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่น ควรมีการระดมทรัพยากรและจัดหาแหล่งทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ควรส่งเสริมให้บุคลากรในชุมชนและสถานศึกษาได้รับการพัฒนา ศักยภาพในด้านการจัดการศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องและควรประชาสัมพันธ์ให้ชุมชน ตระหนักและให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษา และอุทัย นกเผือก (2554 : 89 – 94)

ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่ม โรงเรียน กาญจนานิเทศวิทยาลัย ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่ม โรงเรียนกาญจนานิเทศวิทยาลัย สรุปได้ว่า 1) ด้านวิชาการ ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนางานวิชาการ การจัดการเรียน การสอน และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน 2) ด้านงบประมาณ ส่งเสริมให้มีคณะกรรมการ จัดหา งบประมาณเพื่อพัฒนาโรงเรียนวางแผนการใช้งบประมาณ และติดตามประเมินผลการ ใช้จ่าย งบประมาณของโรงเรียน 3) ด้านบุคลากร ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษามีความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ด้านบุคลากรและการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรใน โรงเรียน 4) ด้านบริหารงานทั่วไป ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทในการ วางแผนพัฒนาโรงเรียน การสร้างความสัมพันธ์อันดี และการร่วมมือประสานงานกับชุมชน เพื่อแก้ปัญหาาร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายจาก 4 ด้าน

ซึ่งสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามา มีบทบาทในการตัดสินใจบริหารงาน เกี่ยวกับงบประมาณอย่างชัดเจน จัดให้มีการวางแผนงานอย่างมีระบบ แต่งตั้งกรรมการทำ หน้าที่ในการตรวจสอบการนำงบประมาณไปใช้ที่เหมาะสม มีการรายงานผลการปฏิบัติ อย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความชัดเจน และความโปร่งใสในการใช้งบประมาณที่ถูกต้องต่อไป

1.2 ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประธานคณะกรรมการสถานศึกษาเกี่ยวกับการ มี ส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แต่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของผู้อำนวยการ และตัวแทนครู ดังนั้นสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยเฉพาะด้านงบประมาณ ควรส่งเสริมให้เข้าร่วมตัดสินใจในการใช้งบประมาณที่เหมาะสม สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างหลากหลาย และให้ร่วมกันแก้ไขปัญหา สนับสนุนด้านการระดมทุนจากทุกภาคส่วนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการระดมทุนเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

2.2 ควรศึกษาสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนและสถานศึกษาในการบริหารโรงเรียนในทัศนะของครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

2.3 ควรศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษากับคุณภาพของการจัดการศึกษา เพื่อที่จะได้ข้อมูลการวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป